

je pokojnik sem in tje preveč hrvatil, četudi je v obče pisal lepo in gladko slovenščino.

Pokojnik se ni vtikal v naša politična vprašanja, vendar jih je opazoval z bistrim očesom. Hodil je po srednji poti, obžaloval domače boje in želel domovini mirú. Mislim,

da je umrl lahko, zakaj potresna nesreča je v prvem letu v kraj potisnila strankarske boje. In tako je pač z veseljem zrl doli na belo Ljubljano, ki je vstajala iz razvalin v imenu sprave. Srečen, da ni videl, kaj so nam prinesli poznejši časi!

Jesenski dihi.

(Speval *Silvin Sardenko*)

I.

Jesenska sapa diha . . .
pastirec vabi z rogom
s planine svojo čedo:
poletni dnevi, z Bogom!

Poletni dnevi, z Bogom,
v dolino moram . . . moram,
a čedo – svoje upe
ostavljam temn m goram.

Ostavljam temnim goram,
v njih vlada sreča tiha;
v teh prsih in med svetom
jesenska sapa diha . . .

II.

Dragi moji znanci,
skoro pride čas,
ki pogrne s travo
mojo pot do vas.

Ko bi vaša kočica
stala sredi koč,
silila me ne bi
vanjo tajna moč.

Ali tam pod hribom,
na samotnih tleh
misli . . . sanja . . . sniva . . .
o veselih dneh,

o večerih naših,
ki jih je nebo
z blagoslovom svojim
spremljalo zvesto . . .

In te lepe sanje,
ta nedolžni raj,
kdo ve, kje jih zabim,
kdaj ga zabim, kdaj ?!

III.

Rajski moj domek pod hribom,
kolikor hiš zapustim,
lahko zakličem jim „z Bogom“,
tebi ga komaj ihtim.

Mili moj domek pod hribom,
kajkrat v naročaj so tvoj
pesmi privrele iz duše
in šepetale s teboj.

Tihi moj domek pod hribom,
v svojih nemirnih nočeh
pit sem hitel pozabljivost
k tebi na radost obeh.

Ljubi moj domek pod hribom,
koliko lepih cvetlic,
kajkrat na prsih sem srečnih
nesel iz tvojih gredic.

Danes, moj domek pod hribom,
plava meglica čez vrt,
okenca dremljejo tvoja,
zlati moj raj je zaprt . . .

IV.

Zvezdica živa
zlata kresnica
snoči na moja
sela je lica.

Plavala dalje
v drznem je plesu
in utonila
v mojem očesu.

Moje oko je
solzo rosilo,
kot bi nedolžno
stvarco kropilo . . .

že ni do cela zavedal vsega, kar je storil ali zapisal. Zato je pozneje obžaloval, da je pisal ono stvar za tržaški list.

Pokojnik je bil sicer jako finega in navadno mirnega vedenja in značaja, a bil tudi jako razdražljiv. Nezgode z napornim delom vred so udarjale na njegovo telesno zdravje in mu jemale moči. Zadnja leta je mnogo bolehal; zlasti poslednje šolsko leto je tako oslabel, da je le težko opravljal svoje posle. Lahko ga je kaj razburilo, a ko je ponehala razdraženost, bil je utrujen do smrti. Živci so mu bili potrti. Skrajnje utrujen je končal šolsko leto in prišel s svojo rodbino v Kranj, kjer se je želel okrepiti v dobrem zraku. A tukaj se mu je bolezen še poslabšala in kmalu pokazala, da je neozdravljiva. K živčni bolezní je pritisnila tudi srčna in h koncu še obistna bolezen. Ko se je koncem kilmavca preselil v Ljubljano, bili so njegovi dnevi šteti. Bil je večinoma nezavesten. Iz velikega trpljenja ga je rešila smrt dne je naš list nasproten, ker smo zavrnilí njegove nazore o Aristotelu. (L. 1890, str. 125.)

7. listopada. Pokopan je v lastni rakvi na ljubljanskem pokopališču.

Kakor je vedno živel krščansko in ni zanemarjal svojih verskih dolžností, tako je tudi umrl krščansko udan v voljo božjo in prejemši po svoji želji opetovano poslednje zakramente.

Pokojnik je bil izredno nadarjen in jako delaven mož. Imel je dober spomin, vendar ni pretehtal vselej vsake stvari, katero je zapisal. Zato mu kritika ni bila vedno ugodna. Priznati in poudarjati pa moramo, da je v svoji srečni dobi mnogo storil za naš narod, kateremu je bil v ljubezni zvest do zadnjega trenutka. V življenju je mnogo deloval, a tudi mnogo trpel, kar mu je skrajšalo življenje.

Ob grobu je pozabljen vsak razpor, tu poneha vsako nesoglasje in se preлива v otožno žalovanje. Veselimo pa se, da je bela Ljubljana, središče Slovenije, dala zadnje počivališče domoljubnemu srcu pokojnega dr. Janka Pajka.

Jesenski dihi.

(Speval *Silvin Sardenko*.)

V.

Na vrtni veselici
zvené živahne strune,
z dreves jim veli listi
v naročaj plavajo . . .

Še enkrat, predno zemlja
zaplete jih v trohljivost,
na strunah bi se radi
srebrnih zibali.

Za časek oživeli
trenutki bi jim stari,
ko prve so jih rahle
objele sapice.

Na vrtni veselici
zvené živahne strune,
z dreves jim veli listi
v naročaj plavajo . . .

VI.

Da bi vedel, da bi pomnil,
kdaj sem rajal pod goró:
v hrastič sem ime si vdolbel,
vi ne veste, prav skrbnó.

Danes v hrastu moje črte
rob objema bled-rdeč . . .
Ej, nekdanj so črke bič,
ali črke niso več!

In tako v drevo življenja
svoje bitje črta vsak.
Deblo raste . . . prazne črte . . .
temne kakor — grobni mrak.

Jesenski dihi.

(Speval *Silvin Sardenko*.)

VII.

Kaj je s tabo, kaj,
misel jadrna?
Vsa vznemirjena
ploveš mi nazaj,
ploveš iz daljav.
Jaz sem te poslal:
moji materi
sporočit pozdrav.

Ali ni ji smeh
velih lic razgrel;
ali si solze
pila v nje očeh? . . .
Le povej, povej:
kaj te žalosti,
le nasloni se
k skrbni duši tej;

kakor se na list
nagne rosen cvet
in čez kratek čas
dvigne spet se čist . . .
Le povej, povej:
kaj te žalosti,
nagni, nagni se
k skrbni duši tej . . .

VIII.

Moji lopi
listi vsihajo,
skozi lopo
vetri dihajo.

V kotu križec
leskov mi visi,
ki napravil
tiste sem ga dni,

ko sem videl,
koliko velja
svetu misel
čistega srca . . .

Morda veter
križ odnese moj;
a spoznanje
rastlo bo z menoj.

IX.

O kolikrat postati
pred svetim moram kipom,
pred Tvojim kipom, Mati,
kraj tiste mirne loke!
Iz duše, iz globoke,
kípi mi gorka prošnja;
na sklenjene Ti roke
kot golobica seda . . .

Dobrotnega pogleda
nikar mi ne zabrani!
Kaj brez pastirja čeda,
kaj jaz bi bil brez Tvojih
pogledov v dušnih bojih?!
Zabredel bi med trnje . . .
na večer let bi svojih
ne znal domov — k Očetu . . .

Božična idila.

Zaprť . . . zaprť! Tako doslej
še ni zvenelo v duši tej,
tako nemirno ko nocoj!
Na nebu sije zvezd nebroj,
na zemljo plava njih sijaj . . .
Kako so pravili nekda:
da vsaka svojemu žari,
da mu nocoj pokoj rosi?!
O, bolj ko kdaj verjamem jim:
miru želim . . . v nebo strmim . . .
— — — Ah, moja tam utrinja se . . .
Kdo name še spominja se?

Jetnik ob oknu skloní glavo . . .
Tam zunaj glasno in glasneje,
kot da polnočnico bi pele,
šumé na jeklah goste veje . . .

* * *

V zagorski koči — v kotu jasli
oblite s svitom so rdečim;
na jaslíh mati osamela
visi s pogledom hrepenečim:

O, jasli, ljube jasli ve,
kako mi silite v srce:
Saj on, saj on je zgradil vas
za lanski mi božični čas!
In letos ne bi kril vas prah,
zelen bi vas odeval mah;
pastirci ne bi klanjali,
na ovce se naslanjali;
vaš hlevcec bi ne bil potrť:
da ni moj sin — zaprť . . . zaprť!

Silvin Sardenko.